

Byutviklingsutvalget

Notat til bystyrets organer

Vår ref. (saksnr.):
24/3967 - 2

Notat nr.:
1028/24

Dato:
07.10.2024

Arkitekturveileder for Oslo

Jeg vil informere byutviklingsutvalget om at jeg den 04.10.2024 sendte en bestilling til Plan- og bygningsetaten om å utarbeide en arkitekturveileder for Oslo. Bestillingen følger vedlagt.

James Stove Lorentzen
byråd for byutvikling

Vedlegg:

1. Byrådet ber Plan- og bygningsetaten om å utarbeide en arkitekturveileder for Oslo

Plan- og bygningsetaten
Postboks 364 Sentrum
0102 OSLO

Deres ref.:

Vår ref. (saksnr.):
24/3967 - 1

Saksbeh.:
Linda Nygaard Kristiansen, 951 31 04.10.2024
016

Dato:

Byrådet ber Plan- og bygningsetaten om å utarbeide en arkitekturveileder for Oslo

«Arkitekturpolitikk for Oslo» ble vedtatt av bystyret den 26. februar 2020. Den peker ut felles mål for klima, estetikk og livskvalitet, og handler om utformingen av byens landskap, byrom, anlegg og bygg, og om hvordan arkitektur kan bidra til å dekke samfunnets behov og oppnå politiske mål. Byrådet mener at den gjeldende arkitekturpolitikken er for overordnet og generell, uten å gi en klar nok veiledning for arkitektonisk kvalitet i bygningsutformingen. Den vurderes av byrådet som lite anvendbar og vanskelig å ta eierskap til.

Arkitektur bidrar til å styrke områders særpreg og stedsidentitet, og til befolkningens trivsel og følelse av tilhørighet og identitet. Arkitekturen bør i tillegg være robust og kunne tilpasses byens skiftende behov, som for eksempel endrede bruksformål og nye boformer, uten at det må rives og bygges nytt. God arkitektonisk kvalitet på det som bygges kan bidra til en mer bærekraftig byutvikling, og indirekte svare på både miljømessige og sosiale utfordringer. Byrådet mener at Oslo derfor bør ha en arkitekturveileder som er mye mer spisset mot bygningers arkitektoniske kvaliteter enn det «Arkitekturpolitikk for Oslo» er.

Utviklere/planleggere (både private og offentlige) og myndighetene har et ansvar for at det som bygges gir merverdi til byen jf. plan- og bygningslovens § 29-2 Visuelle kvaliteter; «*Ethvert tiltak etter kapittel 20 skal prosjekteres og utføres slik at det etter kommunens skjønn innehar gode visuelle kvaliteter både i seg selv og i forhold til dets funksjon og dets bygde og naturlige omgivelser og plassering.*»

Hva som definerer kvalitet og hvilke kvaliteter som vektlegges vil variere. Arkitektonisk kvalitet i et byutviklingsperspektiv handler om hvordan bebyggelsen passer inn i den gitte situasjonen og samspiller med omgivelsene. Samspill handler om at bebyggelsen må tilpasse seg og møte

omgivelsene (herunder byrommene, bygulvene, den omkringliggende bebyggelsen og naturen etc.) på en god måte.

Byrådet ønsker ikke å etablere en «byarkitekt», men merker seg at Plan- og bygningsetaten allerede har iverksatt tiltak for å styrke arkitekturkompetansen som allerede finnes i etaten.

Byrådet ber Plan- og bygningsetaten om å utarbeide en arkitekturveileder for Oslo. Denne veilederen skal legge føringer for den fysiske utformingen av byens bygninger og bidra til at det foretas gode estetiske valg og prioriteringer i arkitekturprosjekteringen og byutviklingen.

For at arkitekturveilederen skal bli et nyttig verktøy, mener byrådet at den ikke kan omfatte alle våre menneskeskapte omgivelser slik «Arkitekturpolitikk for Oslo» gjør, men være spisset til å kun omhandle utforming av bygninger, i seg selv og i samspill med omgivelsene. Den må bidra til at byen fortettes med estetisk kvalitet, til at ny bebyggelse utformes imøtekommende og menneskevennlig, og til å styrke og videreutvikle byens særpreg, stedsidentitet, natur og rike kulturarv. Veilederen må ta opp og eksemplifisere konkrete utfordringer, og bidra til å bygge en felles kultur og forståelse for hva arkitektonisk kvalitet er for Oslo.

Byrådet mener det er viktig at arkitekturveilederen blir et enkelt og kortfattet arbeidsverktøy for utviklere, arkitekter, planleggere og kommunen. Veilederen må ha et digitalt brukergrensesnitt, være lett anvendbar i alle diskusjoner om arkitektonisk kvalitet, og gi et godt beslutningsgrunnlag i plan- og byggesaksbehandlingen. Etaten bes i den forbindelse vurdere særskilt om arkitekturveilederen kan gi grunnlag for å avslå byggesøknader etter plan- og bygningslovens § 29-2.

Plan- og bygningsetaten bes under utarbeidelsen av arkitekturveilederen å bidra til å samle bransjen til en bred arkitekturdebatt, og til å planlegge og gjennomføre en åpen og bred medvirkningsprosess slik at en stor bredde av brukere involveres i utarbeidelsen av arkitekturveilederen. Det er av betydning å bygge innsikt basert på erfaringer. Dette må skje i samarbeid med relevante kunnskapsmiljøer og byens befolkning.

Arkitekturveilederen for Oslo skal vedtas av bystyret.

Vennlig hilsen

Morten Wasstøl
kommunaldirektør

Sigurd Knudsen
plan- og utbyggingssjef